15.11.2022 SYKE/2022/2202

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö 10.11.2022

Asiantuntijalausuntopyyntö; KAA 7/2021 vp, Turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Kansalaisaloitteen keskeinen sisältö

Ehdotuksessa esitetään, että turve luokitellaan uusiutuvaksi luonnonvaraksi.

Suomen ympäristökeskuksen kanta

Suomi on YK:n ilmastosopimuksen, Kioton pöytäkirjan ja Pariisin sopimuksen osapuoli. Näiden sopimusten alla Suomi on sitoutunut vuosittain raportoimaan kansalliset, ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästönsä. EU:n jäsenmaana Suomi on velvollinen raportoimaan kasvihuonekaasupäästönsä myös EU:lle. Näissä raportoinneissa noudatetaan hallitusten välisen ilmastopaneeli IPCC:n ohjeistusta (IPCC 2006, 2019). (Tilastokeskus 2022)

Vuonna 1996 julkaistut IPCC:n raportointiohjeet luokittelivat turpeen fossiiliseksi polttoaineeksi. Voimassa olevat vuonna 2006 julkistetut raportointiohjeet eivät luokittele turvetta fossiiliseksi polttoaineeksi, eivätkä biomassaksi, vaan turpeeksi. Tämä johtuu siitä, että elinkaaritutkimukset ovat osoittaneet turpeen polton kasvihuonevaikutuksen olevan verrannollinen fossiilisiin polttoaineisiin. (IPCC FAQ Q2-7). Tämän seurauksena turpeen poltossa syntyvät CO_2-päästöt raportoidaan kasvihuonekaasuinventaarioissa kuten fossiilisilla polttoaineilla. Turpeen tuotannon ja ympäristöturpeen hajoamisen päästöt raportoidaan LULUCF-sektorilla.

EU:n päästökaupassa turpeen polton CO_2-päästöille tulee hankkia päästöoikeudet poltossa syntyvien todellisten CO_2-päästöjen mukaisesti. EU-jäsenmaissa kansallisen taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöt määritetään vähentämällä jäsenmaiden kokonaispäästöistä EU:n päästökaupalle raportoitavat kasvihuonekaasupäästöt. Koska kasvihuonekaasuinventaariossa noudatetaan IPCC:n ohjeistusta, lasketaan taakanjakosektorilla poltettavan turpeen CO_2-päästöt todellisten poltossa syntyvien CO_2-päästöjen mukaisesti. Näin ollen riippumatta siitä, poltetaanko turvetta päästökauppaan kuuluvissa laitoksissa vai päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla, tulevat turpeen polton CO_2-päästöt lasketuksi todellisten poltossa syntyvien CO_2-päästöjen mukaisesti.

EU:n uusiutuvien energialähteiden edistämisdirektiivi (RED II, RED III) määrittää, mitkä energialähteet voidaan laskea mukaan direktiivin asettamiin EU:ta tai jäsenmaita sitoviin velvoitteisiin lisätä uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja olla tukikelpoisia. Turve ei kuulu näihin energialähteisiin.

Ruotsissa turve on aikanaan kansallisella päätöksellä luokiteltu uusiutuvaksi polttoaineeksi. Ehdotuksessa esitetään, että Suomi tekisi samoin. Kansallisesta luokittelusta riippumatta:

- turpeen tuotannon ja käytön kasvihuonekaasupäästöt raportoidaan IPCC:n ohjeiden mukaisesti,

- turpeen polton CO_2-päästöt lasketaan EU:n päästökaupassa ja taakanjakosektorilla poltossa syntyvien todellisten CO_2-päästöjen mukaisesti, eikä
- turvetta lasketa mukaan EU:n asettamiin uusiutuvien energialähteiden edistämisvelvoitteisiin, eikä turve täytä uusiutuvien energialähteiden edistämisdirektiivin tukikelpoisuusvaatimusta.

Päästöjen raportointi ja laskenta voisi muuttua vain, jos IPCC muuttaisi ohjeitaan ja EU säännöstöjään. Turpeen uusiutuminen on niin hidasta, että sen käyttö aiheuttaa tutkimusten mukaan kivihiilen käyttöön verrannollisen kasvihuonekaasuvaikutuksen, ei IPCC:n ohjeiden tai EU:n säännöstöjen muuttamiselle ole perusteita pyrittäessä Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin.

Turpeen kansallisella luokittelulla siis ole mitään merkitystä EU:n Suomelle asettamien ilmastovelvoitteiden kannalta. Turpeen luokittelu uusiutuvaksi luonnonvaraksi Suomen kansallisella päätöksellä olisi omiaan aiheuttamaan turhaa hämmennystä yhteiskunnassa ja antamaan harhaanjohtavaa signaalina. Näistä syistä johtuen Suomen ympäristökeskus ei kannata, että turpeen luokittelu muutetaan uusiutuvaksi luonnonvaraksi.

Lausunnon ovat laatineet ryhmäpäällikkö Sampo Soimakallio, professori Jyri Seppälä

Lähteet:

IPCC 2006. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Prepared by the National Greenhouse Gas Inventories Programme, Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. and Tanabe K. (eds). Published: IGES, Japan. http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/index.html.

Tilastokeskus. 2022a. Greenhouse gas emissions in Finland 1990-2020. National Inventory Report under the UNFCCC and the Kyoto Protocol 15 April 2022.